

informatief

87

december 2017

Informatief is een uitgave van de Vereniging van Hogere ambtenaren bij het Ministerie van Financiën

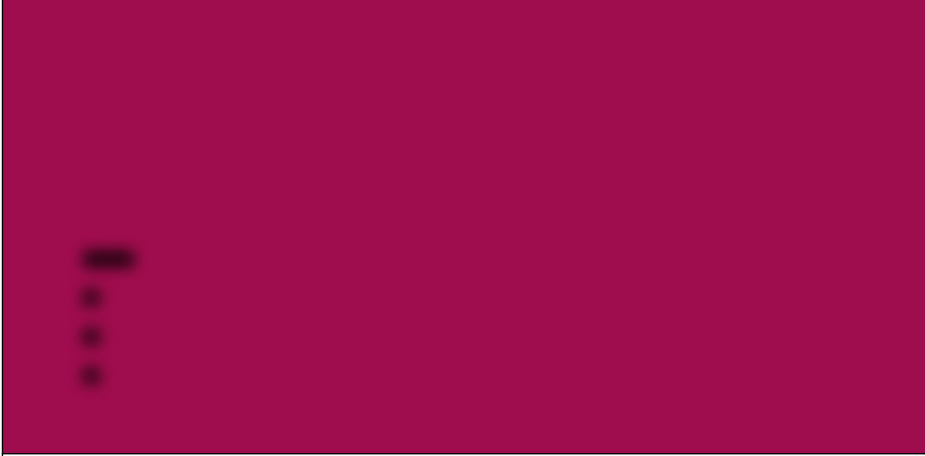


Vanuit het bestuur: Gesprek met de DG, WFR Café en Paradise Papers

Horizontaal toezicht en
het rapport toezicht grote
ondernemingen

Permanente educatie 2.0
voor tax-professionals

Symposium VHMFF
op 17 april 2018





Vanuit het bestuur

Inhoud

- 03 Vanuit het bestuur
- 07 In memoriam
- 09 Horizontaal toezicht en het rapport toezicht grote ondernemingen van juni 2017
- 13 Mutaties Ledenbestand
- 14 Permanente educatie 2.0 voor tax-professionals
- 16 Vaak onderbelicht en ondergewaardeerd: Het massale proces
- 18 Senioren dag 2017: over de Vecht
- 20 Symposium AGFA, ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan
- 21 Afstand is makkelijk, nabijheid is beter

Sluitingsdatum volgende Informatief: 15 februari 2018

Allereerst

Deze “Vanuit het bestuur” begint met droevig nieuws, waarover u verderop in deze Informatief meer leest. Het afgelopen half jaar zijn drie ereleden van de vereniging, Wim van der Voort, Herman Vermeulen en Nas Gijbels, overleden. Het bestuur gedenkt hen en hun inzet voor de vereniging.

Actuele zaken

Hypersamenvatting

Te weinig toezicht bij Blauw. Te strakke financiële kaders. Te strak eenzijdig keurslijf binnen de financiële kaders. Geen hervorming van het fiscale stelsel. Nieuwe kabinet heeft geen lef. Twee miljoen boekhoudingen zijn niet controleerbaar. Verantwoordelijkheid voor de aanslag ten onrechte nog steeds bij de fiscus. Nalevingstekort en tekort aan toezicht prominent in het nieuws.

De VHMf hecht aan een dienstleiding, of moet we tegenwoordig zeggen een SG, die zich richting de politiek druk maakt over voldoende kwantitatief en kwalitatief toezicht en de (on)mogelijkheden van het huidige fiscale stelsel, en niet alleen bezig is met de opgelegde kaders.

Risico's in de invordering. Falende “bazen” is niet gelijk aan een falende Belastingdienst. Bazen geen straf, personeel en de burgers en de bedrijven in de maatschappij de dupe. Geen twee handtekeningen is iets totaal anders dan een onjuiste beslissing. Verantwoordelijken laten collega vallen. Vacaturestop voor Blauw. Kennis en ervaring stroomt uit.

Gesprek met DG Jaap Uijlenbroek

Op 3 november 2017 heeft een delegatie van ons bestuur, samen met een delegatie van het bestuur van de Algemene Vereniging van Belastingdeurwaarders (AVB), een gesprek gehad met onze DG Jaap Uijlenbroek. Het gesprek zou een vervolg zijn op het gesprek dat beide delegaties in augustus 2016 met de toenmalige DG hadden. Op verzoek van de toenmalige DG hebben de VHMf en de AVB een lijst van veertien punten aangeleverd waarop de DG zou reageren. Zie ook onze nieuwsbrief van 29 september 2016. Een officiële reactie hebben wij echter, ondanks regelmatige navraag, nooit ontvangen. Vandaar het gevraagde onderhoud op 3 november.

De VHMf vindt dat als principe voorop moet staan dat elke vastgestelde belastingschuld wordt betaald. Als niet wordt betaald, moet op korte termijn een, bij voorkeur individuele, invorderingsactie plaatsvinden, zoals een bezoek door een belastingdeurwaarder. Wederom op basis van een individuele toetsing bepaalt de ontvanger vervolgens of er een bedrag moet worden kwijtgescholden. Door snel persoonlijke aandacht te geven aan belastingschuldigen, wordt zowel de goedwillende belastingplichtige als de belastingschuldige beschermd.

Op dit moment loopt er een discussie over de vraag of belastingen meer bedrijfseconomisch of meer sociaal ingevorderd zouden moeten worden. De VHMf heeft daarbij zorgen over de rechtsgelijkheid en waarschuwt dat niet de indruk moet gaan ontstaan dat het betalen van de telefoon en de sigaretten voorgaat op het betalen van belasting.

In het gesprek hebben de VHMf en de AVB aangegeven dat we een aantal punten van de Herijking Investeringsagenda met betrekking tot de inning toejuichen. Een portaal waarin belastingschuldigen het verloop van al hun belastingschulden kunnen zien, is een goed idee. Ook de mogelijkheid belastingsschulden te betalen met iDeal is prima! Deze beide ideeën lijken trouwens afkomstig van de VHMf (zie ons voorstel voor een stelsel van Voldoening Op Aangifte (VOA)¹ en ons memo Invordering van sluitstuk naar voetstuk². Onze zorgen, zoals uitgesproken in de lijst van veertien punten, zijn er echter niet minder op geworden. Beide delegaties hebben nogmaals een aantal zaken onderstreept, zoals:

- het belang van professionele vrijheid voor de invorderaar en de deurwaarder;
- na tweemaal niet-betalen van een zakelijke belastingsschuld in ieder geval persoonlijk contact met belastingsschuldige;
- het meer intensief "volgen" van belastingschuldigen bij Dynamisch Monitoren (DM) kan niet zonder persoonlijk contact met belastingschuldigen;
- substantiële vereenvoudiging van het uitstelbeleid, zodat invorderaars weer tijd krijgen om in te vorderen.

De DG gaf aan geen andere ruimte te zien dan de ruimte die er komt door de herijking investeringsagenda. Waarvan akte! Opvallend was, dat de DG tegelijkertijd sprak over het belang van regelmatig overleg met het personeel van de Belastingdienst.

Deze herijking leidt - naar verluidt - tot een besparing in de werkpakketten van 1080 fte. De VHMf en de AVB pleitten ervoor dat deze ruimte wordt ingezet voor intensivering van de invordering, en niet voor krimp. Daarvoor bleek geen ruimte.

De investeringsagenda lijkt uitsluitend een bezuinigingsdoelstelling te dienen!

WFR Fiscaal Café

Enkele opvallende uitspraken uit het WFR fiscaal café van 16 november 2017 (Jaap Uijlenbroek over de Honderddagenbrief).

Sprekers:

- Jaap Uijlenbroek (DG Belastingdienst);
- Wil Vennix (voorzitter RB);
- Maurice de Kleer (voorzitter NOB).

Jaap Uijlenbroek opende deze bijeenkomst met een uitvoerige toelichting op de Honderddagenbrief³. Daarna sprak Maurice de Kleer. De Kleer ziet de adviseur deels als opponent maar ook als samenwerkingspartner van de Belastingdienst. Belangrijk voor een goed functionerende belastingheffing is dat de Belastingdienst zich realiseert dat hij een onderdeel is van de rechtsstaat, dat er een goede belastingmoraal heerst en dat de Belastingdienst ook voor adviseurs toegankelijk is. Citaat: "Een cliënt die het idee heeft dat hij nooit wordt gecontroleerd, denkt na over hoe ver hij kan gaan". Zelfs klanten van de NOB-adviseurs klagen dat er niet of nauwelijks wordt gecontroleerd door de Belastingdienst. Citaat: "Er is niets zo frustrerend dan een 'onwetende' belastinginspecteur"

Horizontaal Toezicht: vertrouwen is niet zwart/wit, noodzaak voor frisse blik. De Kleer vraagt om meer duidelijkheid over omvang en reikwijdte van een Tax Control Framework (TCF). Als dit niet getoetst wordt blijft de onderneming "in the dark". "Blijf het internationaal debat voeren.", aldus De Kleer, "en maak géén "schimmige" afspraken."

Volgens De Kleer is vooroverleg essentieel voor rechtszekerheid: "de investering aan de voorkant voorkomt discussie aan de achterkant (kosten vooraf, versus kosten achteraf/rechtsgang)". De NOB maakt zich zorgen over beperkte capaciteit ("niet-HT segment"), formalisering (MKB!!), evenwicht tussen "freies Ermessen" en eenheid van beleid. Het rulingsbeleid is volgens de NOB het kroonjuweel van het investeringsklimaat van Nederland. Maurice de Kleer tot slot: "investeer niet enkel in IT maar vooral in mensen!"

Wil Vennix (voorzitter RB) beaamde de bovenstaande punten in zijn woorden en hield een warm pleidooi voor een sterkere en meer aanwezige Belastingdienst. Dat deed hij aan de hand van drie begrippen die hij nadrukkelijker wil zien bij de Belastingdienst:

- zichtbaarheid;
- deskundigheid; en
- bereikbaarheid.

Deze zaken vindt hij op dit moment beneden de maat. Over meer controles en meer deskundigheid was al eerder veel gezegd. Vennix gaf aan dat voor adviseurs de toegang tot de Belastingdienst, enkel via de Belastingtelefoon, absoluut een verkeerde en onvoldoende weg is. Het gevoel bij veel adviseurs is dat we elkaar zijn kwijtgeraakt. E-mailverkeer wordt afgehouden: dit gaat niet mee met de tijd en staat niet open voor communicatie. Citaat:

"Het kan niet zo zijn dat vooroverleg een privilege wordt van multinationals."

Net als De Kleer gaf hij aan dat de Belastingdienst moet investeren in mensen.

¹ Zie <http://vhmf.nl/images/stories/informatief/Informatief2012-72w.pdf>

² Zie <http://vhmf.nl/images/stories/informatief/Informatief2013-75w.pdf>

³ Zie <http://www.pa-noord.nl/pan3/images/pdf/eerste%20100%20dagen.pdf>

Enkele stevige reacties van Jaap Uijlenbroek:

- “Vooroverleg is een schaars goed. Het moet niet zekerheid zoeken worden door deskundigheidsgebrek aan de andere kant”;
- Contactdagen scoren goed;
- Een dedicated contactpersoon per adviseur kan niet;
- Uitgestoken hand is belangrijk omdat het probleem breder is dan hier wordt geschetst.

Opmerking uit de zaal aan Uijlenbroek: vragen over TCF zou je voor moeten kunnen leggen in vooroverleg. Bijvoorbeeld: guidance (of zelfs certificeren).

Ons erelid Leo Stevens was ook aanwezig en hij bespeurt een onterechte vrees voor koud water: “Meer investeren in vooroverleg bespaart in procedures en verstoorde verhoudingen achteraf. Vertrouwen is groter dan men denkt: beschouw elkaar als ketenpartners. Echter handelwijzen als een klant uit Maastricht die naar Zwolle moet voor een hoorgesprek wegens sluiten kantoren en clusteren functies frustreren de samenwerking en het begrip.”

Jaap Uijlenbroek: vooroverleg moet geen ondersteuning van de adviseur zijn, maar een toegevoegde waarde (nog geen gemeenschappelijk referentiekader).

Erik Rutten geeft een compliment aan de RB en NOB: “Hun gloedvolle betoog voor versterking van de Belastingdienst lijkt wel heel sterk op het pleidooi van de VHMf op dit gebied.” En hij vraagt Wil Vennix hoe hij denkt over de frequentie van controle bij de RB-klanten.”

Vennix: omdat er geen controles meer zijn, zou dit invloed kunnen hebben op de beleving “Ik word toch niet gecontroleerd”. Dit kan zorgen voor een olievlekwerking.

Uijlenbroek: “Van het door Rutten genoemde enorme aantal boekhoudingen zou je kunnen zeggen dat het 450.000 ondernemingen betreft met serieuze administratieve componenten. De rest is bijvoorbeeld zonnepaneelhouders. We pakken wel sectoren aan. Merkbaar gecontroleerd worden is “klassiek” denken. Wij zijn informatiegestuurd, risicogericht bezig. Als je fout gaat, kom je sneller in de steekproef of word je sneller gesignaleerd.

Inleider Peter Essers stelt de vraag met betrekking tot de oproep van beide voorzitters om vooral in mensen te investeren aan Uijlenbroek: “Wat doet de Belastingdienst om de noodzakelijk nieuwe instroom kwantitatief zowel als ook kwalitatief goed te organiseren?”

Uijlenbroek: “werven, werven, werven, 1200 mensen en er komt een fiscale academie die moet gaan zorgen voor een aantrekkelijk werkgeverschap en een hoge standaard van de instromende mensen.”

De Kleer wenst de Belastingdienst een consistent beleid rondom wervingen toe: “We zien dat soms het deurtje open gaat en een paar mensen naar binnen mogen.”

Uijlenbroek vindt drukkende financiële kaders niet ver-

keerd. “Dienstverlening aan de voorkant versterken is goed maar de consistente lijn is en blijft de herijking van de investeringsagenda.”

Deze bijeenkomst liet de aanwezigen met veel vragen achter.

Bijvoorbeeld: hoe valt het betoog van de DG over werven te rijmen met het feit dat in 2018 en 2019, juist de jaren waarin veel collega's vertrekken die hun ambacht graag hadden overgebracht op een nieuwe generatie, voor het toezicht van Blauw, GO, MKB en P een vacaturestop van kracht is? En hoe valt dat dan weer te rijmen met de opdracht aan Theo Poolen om met een plan voor een Belastingacademie te komen voor de nieuwe collega's?

Paradise Papers

Over de Paradise Papers heeft u al veel kunnen lezen⁴. Twee dingen vallen op. Toch maar als eerste het beperkte begrip van de gemiddelde journalist als het op fiscale zaken aankomt. De Belastingdienst geeft namelijk geen 169 miljoen weg, maar komt op basis van wet en jurisprudentie tot een beslissing die inhoudt dat 169 miljoen niet kan worden geheven. Een wezenlijk verschil, dat de journalist helaas is ontgaan.

Gevaarlijker voor het functioneren van de Belastingdienst is de beperkte bescherming die de dienstleiding en de politieke leiding lijken te geven aan collega's waarvan de beslissingen naar buiten komen. In zijn reactie op het krantenbericht over Procter & Gamble zegt de Staatssecretaris “dat een ruling uit 2008 niet is afgegeven binnen de daarvoor geldende procesafspraken” omdat deze niet is voorgelegd aan het APA/ATR-team, terwijl op “basis van het ATR-besluit zoals dat gold in 2008, (...) dat wel (had, red.) moeten gebeuren”.

Dit betoog houdt het beeld in stand dat niet alleen de procedure niet is gevolgd, maar dat ook de fiscale beslissing onjuist zou zijn. Beide opvattingen zijn echter onjuist, zo zegt ook de redactie van het VakstudieNieuws⁵. De Redactie V-N heeft het APA-/ATR-besluit uit 2004 erbij gepakt en concludeert dat de inspecteur deze zaak niet had moeten of hoeven voorleggen aan het APA-/ATR-team. Ook het punt dat elders in de pers wordt gemaakt, over het ontbreken van twee handtekeningen, wordt door de Redactie V-N weerlegd: er bestond tot voor kort geen verplichting om twee personen een goedkeuring als deze te laten tekenen.

Hoewel in het kader van de geheimhoudingsplicht het voor de Staatssecretaris misschien moeilijk is om precies in te gaan om de omstandigheden van de zaak, was een meer algemene opmerkingen over het feit dat in casu niet aan de fiscaal-juridische uitleg van de collega wordt getwijfeld, toch wel het minste geweest..... Ook daar zegt de Redactie V-N iets over:

“Belastingplicht uit hoofde van art. 17 lid 3 onderdeel b Wet VPB 1969 is niet aan de orde als de betrokken aandeelhouder een onderneming drijft.” De Redactie V-N concludeert: “Kortom: in onze ogen heeft de inspecteur gehandeld binnen de kaders die hem waren gesteld”.

⁴ Zie <https://www.trouw.nl/home/belastinginspecteur-liet-procter-gamble-676-miljoen-dollar-doorsluizen--a06113663/>

⁵ Zie V-N 2017/55.4

Met dit gebrekkige, volgens de Redactie V-N zelfs onjuiste, weerwoord door de politiek verantwoordelijke wordt het eveneens onjuiste idee versterkt dat het bij de Belastingdienst ook fiscaal een rommeltje is en dat grote bedrijven zouden worden "voorgetrokken". Onze ervaring is duidelijk anders; wij zien collega's hard werken om binnen de grenzen van wet en jurisprudentie het volk te dienen.

Het lijkt er dus op dat de verantwoordelijken hier bepaald niet achter de betreffende collega zijn gaan staan. Wat het bestuur van de VHMF betreft had dat wel gemoeten. Wij zijn zeer verbaasd over deze gang van zaken.

Regeerakkoord

De Dividendbelasting wordt afgeschaft. De economische en ethische overwegingen laten we aan de politiek maar voor de Belastingdienst is dit in ieder geval een vereenvoudiging en vermindering van taken. De vrijkomende capaciteit kan dan mooi ingezet worden op andere plekken in ons primair proces.

Géén vereenvoudiging van de Inkomsten- en Vennootschapsbelasting, ondanks onze open brief, samen met de Register Belastingadviseurs aan de Informatie van het nieuwe kabinet om daar per omgaande werk van te maken. Ook wordt er met geen woord gesproken over een overgang naar Voldoening op Aangifte voor de IH, zoals toegezegd door Staatssecretaris Wiebes op ons Symposium van 2015. Beide punten zijn zeer betreurenswaardig; zeker als je bedenkt dat het nu een tijd is waar het geld tegen de plinten omhoog klotst.

Nu is het moment om zaken te veranderen. We lopen tegen de grenzen over wat nog verantwoord is als het gaat om verticaal controleren. Eénmiljoenzevenhonderdduizend boekhoudingen zijn niet te controleren. Het moet anders:

- de verantwoordelijkheid voor de aanslag moet naar belastingplichtigen en hun adviseurs, met controle achteraf door steekproeven, met zware sancties bij ontgaan van belasting en grove fouten;
- vooroverleg moet sterk en belangrijker gemaakt worden;
- omdat bijna twee miljoen boekhoudingen niet op de klassieke wijze juist belast kunnen worden moeten we naar een andere wijze van belasten van kleine ondernemingen: bijvoorbeeld het forfaitairen van kosten; of
- enkel belasten van omzet, bijvoorbeeld ondernemingen tot € 80.000 omzet indelen in zes klassen en in elk van die klassen enkel naar de omzet met een verschillend tarief forfaitair de winstbelasting bepalen; of
- certificeren van advieskantoren en zo horizontaal toezicht echt doortrekken; of
- een combinatie van de laatste drie punten.

Rapport aanbestedingsprocedure ten behoeve van de ondersteuning van de Broedkamer van de Belastingdienst

Een paar weken geleden is het rapport van Nauta-Dutilh⁶ verschenen, dat mede naar aanleiding van een aflevering van het TV-programma Zembla is opgesteld. Veel leden

hebben ons aangegeven geschokt en verontwaardigd te zijn over de gang van zaken zoals die is geschilderd in dit rapport. Deze gang van zaken is de normen en de waarden van de Belastingdienst onwaardig. Het heeft velen bij de Belastingdienst enorm verbaasd dat de hoogste verantwoordelijken (met zeer hoge salarissen) in dienst zijn gebleven van de overheid. Naar het gevoel van veel collega's staat dit in schril contrast tot de harde aanpak door de dienstleiding van collega's bij misstappen of vermeende misstappen.

Het bestuur van de VHMF erkent deze gevoelens en overwegingen ten volle!

VHMF: klaar voor de toekomst!

Op 21 november is een groep leden onder het hierboven genoemde motto samengekomen. De Belastingdienst verandert, de wereld verandert, en de VHMF staat voor de vraag of, en hoe, mee te veranderen.

Op uitnodiging van het bestuur is gediscussieerd over mogelijke richtingen voor de VHMF. Dit op basis van de enquête die alle leden hebben kunnen invullen. Het bestuur gaat de aanbevelingen meenemen bij haar eigen ideeën over de toekomst. U kunt een publicatie daarover tegemoet zien.

CAO

Op dit moment zijn de gesprekken over de CAO 2018 gestart.

Naast een looneis van 3,5% zal er bezien worden of er een Individueel Keuze Budget en een Generatiepact tot de mogelijkheden gaan behoren voor 2018 en latere jaren, zie ook www.cmhf.nl, alwaar u zich ook voor de CHMF-nieuwsbrief kunt inschrijven.

Internationaal Belastingrecht

Uw bestuur ontving een brief van de Nederlandse Vereniging voor Internationaal Belastingrecht (NVIB)⁷, de Nederlandse afdeling van de International Fiscal Association, IFA. De vereniging subsidieert bijvoorbeeld onderzoek op het gebied van internationaal belastingrecht en verzocht ons de mogelijkheid van subsidiëring onder uw aandacht te brengen. Dat doen wij hierbij graag.

Verder in deze Informatief

In deze Informatief treft u verder een kritisch stuk aan van Frans de Groot over het rapport Toezicht Grote ondernemingen. Deze beschouwing is verweven met overwegingen van persoonlijke aard, of misschien meer specifiek voor een bepaalde regio. Vele collega's zullen ook dit deel van zijn verhaal herkennen, anderen misschien juist niet. Mocht u een andere visie hebben op het rapport of deze persoonlijke overwegingen, dan kunt u natuurlijk reageren richting de redactie van Informatief.

Jaarvergadering en symposium

Blokkeert u dinsdag 17 april vast in uw agenda? Dan zien we elkaar dan, of eerder bij een EP in uw regio!

Het bestuur van de VHMF, 29 november 2017

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/10/30/onderzoeksrapport-inzake-project-intensivering-innovatief-vermogen>

⁷ <http://www.ifa-nl.org/>

In memoriam

Herman Vermeulen (1932 - 2017)

mr. Jan Willem van der Voort (1946 - 2017)

I.F.M. Gijbels (1926 - 2017)

Herman Vermeulen (1932 - 2017)

Op 21 juni overleed op 84-jarige leeftijd ons erelid Herman Vermeulen. Eind jaren zeventig trad hij toe tot het bestuur van de Vereniging van inspecteurs van 's Rijksbelastingen (VI), waarvan op dat moment Joop Schurer uit Assen voorzitter was.

Herman volgde Joop op als voorzitter en bleef dat tot 1984. In zijn bestuursperiode deed zich een aantal grootschalige affaires voor: de Koopsompolisaffaire* en de inval bij Slavenburg Bank* in Rotterdam. Vanwege de fiscale aspecten stortten de media zich met name op de VI. Herman werd de spokesman van het bestuur. Hij beleefde toen spannende

avonturen, al was het voor hem vaak op eieren lopen want ook de leiding van de Belastingdienst, de politiek en de media volgden zijn optreden nauwlettend. Toch stond Herman hierdoor wel aan de wieg van het publieke optreden van hogere belastingambtenaren en voor het eerst kregen zij en hun vereniging een gezicht voor het grote publiek. Daar mogen wij hem zeer zeker dankbaar voor zijn!

Of dit optreden heeft bijgedragen aan zijn carrière (van hoofd CBM Apeldoorn werd hij namelijk nadien Directeur Amsterdam) is mij overigens niet bekend...

Theo Somsen

opvolger van Herman als VI-voorzitter

* gewoon even googlen als je niet meer weet waar dat ook al weer over ging...



VI-bestuur 1983-1984

v.l.n.r.: drs. R.D. (Roel) van Duijvenbode, mr. J.W. (Willem) van der Voort, H.J. (Henk) Gremmen, mr. Th.D.F. (Theo) Somsen, mr. L.G. (Loes) Jobse, H. (Herman) Vermeulen en mr. E.W.P. (Erik) van Dommelen.

Op de foto ontbreekt secretaris mr. G.R.B. (Geert) Nijenmanting; hij moest de foto nemen.

mr. Jan Willem van der Voort (1946-2017)

Op 18 juli 2017 is Wim overleden. Tijdens de herdenkingsdienst in Leiderdorp is op verschillende wijzen stilgestaan bij zijn leven.

Wim heeft zich heel zijn leven bezig gehouden met het Belastingrecht en zich steeds ingezet om betrokken partijen recht te doen. Na zijn studie Belastingrecht in Leiden is Wim als inspecteur werkzaam geweest in Den Haag, Haarlem en Rotterdam. Hij is van aanslagregelend (adjunct-) inspecteur doorgesloopt tot vakgroepcoördinator Vennootschapsbelasting en tot voorzitter van de kennisgroep IBR. Rollen waarin Wim zich goed thuis voelde en die hij zeer persoonlijk inhoud wist te geven. Hij ging daarbij nooit een discussie uit de weg en wist persoon en zaak goed te scheiden. Wim heeft in die jaren de vaktechniek echt kleur gegeven.

Na zijn jaren als inspecteur heeft hij bij het Hof 's-Hertogenbosch als raadsheer de kroon gezet op de laatste negen jaren van zijn arbeidzame leven. Alhoewel hij altijd bleef zeggen dat zijn jaren in de Belastingdienst zijn mooiste jaren waren.

Naast deze arbeidsinzet had Wim ook enkele grote passies die hij soepel met zijn werk en met zijn collegae wist te combineren en te delen. Hij ging graag wandelen en zocht ook dan weer de hoogte op, zodat hij wel tien keer in Nepal is geweest om 'zijn' tochten te maken. Daarnaast voelde Wim zich steeds sterk verbonden met zijn vakbroeders die hij vond en bond binnen de VHMF.

Wim heeft binnen de VHMF diverse functies en rollen vervuld. Van 1981 tot en met 1984 was hij bestuurslid van de VI (de Vereniging van Inspecteurs van 's Rijks belastingen), één van de rechtsvoorgangers van de VHMF. Ook daarna is hij altijd actief gebleven binnen de vereniging. Door regelmatig contact met de nieuwe bestuurders te zoeken wist hij aandacht te vragen voor de juiste prioritering bij het aanpakken van besprekingspunten, zoals in 2011 de voorgenomen verhoging van het griffierecht ("een rechtsstaat onwaardig"). En ook door, nog in 2016, in Informatief zijn zorg uit te spreken over het feit dat steeds minder geschillen over Rijksbelastingen aan de rechter worden voorgelegd. Dat is "slecht voor de rechtsontwikkeling, de rechtszekerheid en de rechtsgelijkheid, want een geschil dat niet bij een rechtbank komt, komt nimmer bij de Hoge Raad".

Onverbreekbaar verbonden blijft Wim met onze de belastingherzieningsvoorstellen rond Voldoening op aangifte, VOA voor ingewijden. Wim heeft de commissie voorgezeten die het voorstel in concreto heeft uitgewerkt in de jaren 1994-1995. En vervolgens heeft aangeboden aan de toenmalige Staatssecretaris, Willem Vermeend.

Vervolgens heeft Wim in de jaren daarna, samen met het hoofdbestuur, nog herhaaldelijk aandacht gevraagd voor dit onderwerp, dat al jaren een speerpunt in de voorstellen van de VHMF is. Sinds 2002 was hij dan ook verdiend erelid van de VHMF.

Wim heeft de zaken die hij tijdens zijn leven heeft opgepakt steeds bij anderen onder de aandacht weten te brengen. Hij bleef trouw aan zijn principes en ideeën.

Wij zijn trots zo'n erelid in onze gelederen te hebben gehad.

I.F.M. Gijbels (1926-2017)

Op 29 oktober 2017 is ons erelid dhr. I.F.M. (Nas) Gijbels op 90-jarige leeftijd overleden. Op 4 november 2017 heeft in Lisse de afscheidsplechtigheid plaatsgevonden.

De carrière van Nas begon vlak na de Tweede Wereldoorlog, een periode waarin studeren niet meer mogelijk was, maar hij zich wel op andere wijze verdienstelijk heeft gemaakt. Daarom is het nog bewonderenswaardiger dat hij zich door hard te werken, extra te studeren en zijn bereidheid om in het hele land te willen en kunnen werken, uiteindelijk tot Hoofdontvanger heeft kunnen opwerken. Dat hij daarnaast een bestuursverantwoordelijkheid, inclusief die van vice-voorzitter en secretaris, bij de Koninklijke Broederschap van Ontvangers (KBO, één van de rechtsvoorgangers van de VHMF) heeft willen oppakken, spreekt des te meer voor onze collega. Het was dan ook terecht dat hij tot erelid werd benoemd.

Hoewel hij al een lange tijd met pensioen was, mede om te kunnen zorgen voor zijn echtgenote, bleef hij altijd bij de Belastingdienst, de KBO en daarna de VHMF betrokken. Dit bleek ook in de diverse getuigenissen tijdens de afscheidsplechtigheid, waarin zijn verbondenheid met de Belastingdienst een rode draad was.

Dat hij door zijn eigen verminderende gezondheid al een aantal jaren de jaarlijkse ALV niet meer kon bijwonen, dat speet hem zeer. Zoals ook altijd bleek uit zijn trouwe schriftelijke afmelding.

Nas was een collega waarbij integer handelen én interesse in de mens belangrijk was. Een juist taalgebruik, en een correcte en beschaafde wijze van kleden hoorden er ook bij.

Wij zijn trots Nas als erelid bij onze vereniging te mogen hebben gehad.

Horizontaal toezicht en het rapport toezicht grote ondernemingen van juni 2017

door Frans de Groot

Het is te mooi om waar te zijn en het is dan ook niet waar
(ontleend aan *Tomorrow never dies*, Bond-film)

1. Wat vooraf ging aan het rapport **Horizontaal Toezicht Grote Ondernemingen**¹

De geschiedenis van het horizontaal toezicht (hierna HT) begint bij toenmalig directeur-generaal Jenny Thunnissen die bij de meeste grote ondernemingen (hierna GO-posten) de controle door de fiscus volledig wilde afschaffen.

De gedachte was daarbij dat 95 % van de organisaties uit zichzelf goede aangiften wil indienen. Bij die posten was controle niet nodig. De fiscus kon zich dankzij deze tijdsbesparing richten op de overige 5%. Dit basisidee werd echter niet verder uitgewerkt. Want hoe wordt bepaald of een organisatie van goede wil is en daarom geen controle behoeft?

Ik herinner mij nog dat een collega bij een van de HT-bijeenkomsten verzuchtte dat ze het gevoel had dat ze in een oceaan dreef en geen idee had welke kant op te moeten zwemmen.

Deze onduidelijke situatie duurde enige jaren. Daarbij was echter geen sprake van enigerlei vorm van vrijheid van meningsuiting; de medewerkers mochten geen kritiek uiten. Wie dat toch deed werd stevig aangepakt.

Na enige jaren werd door de top van de dienst een commissie ingesteld die meer duidelijkheid moest scheppen. Voor GO-posten kwam het fasenmodel. Een organisatie die voor het HT koos moest een aantal (onderzoeks-)fasen doorlopen, ook wel het HT-traject genoemd. Een van de fasen hield in dat de GO uitgebreid werd onderzocht door de fiscus ten aanzien van opzet en werking van haar administratieve organisatie en interne beheersing (hierna AO IB). Tot

de fasen behoorde ook nog een compliance verkenning en een tone at the top gesprek (hierna TAT-gesprek).

Dit fasenmodel schiep enige duidelijkheid. Maar alleen al het doorgronden van de AO IB van een bedrijf vergt veel tijd. Daarbij heb ik het dan nog niet over de oordeelsvorming over de aangetroffen situatie. En ook nog niet over de vraag welke aangetroffen onderdelen van de AO IB fiscaal van belang zijn (deze fiscaal van belang zijnde punten vormen tezamen het tax control framework, TCF). Doordat het uitvoeren van deze fase zeer veel tijd neemt verdween het oorspronkelijke idee om de aandacht vooral te besteden aan vertikaal toezicht posten volledig uit het zicht. Vertikaal toezicht posten (hierna VT-posten) zijn de posten die niet onder het HT vallen. Het lijkt er overigens op dat noch de commissie noch de top van de dienst zich niet gerealiseerd hebben dat het doorlopen van het HT-traject zeer veel tijd vergt. Enige prognose omtrent de benodigde tijd om dit plan uit te voeren bij de GO-posten was er in elk geval niet. De vraag is wat dan nog het voordeel is van het HT. Maar die vraag werd door de top van de Belastingdienst niet beantwoord.

De commissie die het fasenmodel ontwierp gaf helaas geen enkele concrete norm aan voor de beoordeling van de aangetroffen AO IB. Wanneer is deze nu zo goed dat verwacht mag worden dat er aanvaardbare aangiften zullen worden gedaan? Dit bleef ondanks vragen uit zowel de belastingdienst als de belastingadvies praktijk geheel onduidelijk. Voor de adviespraktijk betekent dit dat door hen ontworpen TCF 's slecht verkoopbaar zijn.

¹ Het rapport is te vinden op <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/06/27/rapport-onderzoek-toezicht-grote-ondernemingen>

Er waren geen medewerkers bij de belastingdienst met praktisch ervaring op dit terrein. Er werden immers voordien meestal fiscaal-technische onderzoeken uitgevoerd en geen AO IB onderzoeken. Daarom werden medewerkers van accountants kantoren aangetrokken die wel ervaring hadden.

Zij zullen echter toch normen gehad moeten hebben om tot hun oordeelsvorming te komen. Die normen zijn echter niet in een handleiding inzake het HT terecht gekomen.

De bevindingen uit het AO IB-onderzoek mochten niet gedeeld mochten worden met de desbetreffende organisatie. Deze niet transparante werkwijze zijdens de belastingdienst spoort mijns inziens niet met hetgeen op de website van de belastingdienst staat: "Bij een bedrijfsbezoek kunnen wij langskomen om informatie te verzamelen en om inzicht te krijgen in uw bedrijfsvoering en administratie. We kunnen ook op bezoek komen om een specifieke aangifte te controleren. U krijgt bijna altijd een aankondiging van het bezoek. Wij maken een rapport op van het bezoek. Het meeste dat daarin staat, is openbaar. Dat wil zeggen dat u er kennis van kunt nemen. U krijgt meestal automatisch een kopie van het openbare deel van het rapport. Gebeurt dat niet, dan kunt u daarom vragen". Een rapport over de bevindingen inzake de aangetroffen AO IB valt mijns inziens ook onder deze passage.

Al mag de inspecteur volgens de interne regels geen uitspraak doen over de kwaliteit van de aangetroffen AO IB, hij moet wel aanslagen vennootschapsbelasting (hierna VPB) en inkomstenbelasting regelen en krijgt ook aangiften omzetbelasting (hierna OB) en loonheffing (hierna LH). Indien er feitelijk geen correcties worden aangebracht op de aangiften en ook geen vragen worden gesteld terwijl er daarvoor wel een AO IB-onderzoek is geweest dan ontstaat mijns inziens juridisch de situatie dat vertrouwen wordt gewekt dat de AO IB goed is in de ogen van de inspecteur. Zo komt er op geruisloze wijze toch een oordeel tot stand.

In 2011 werd de commissie Stevens ingesteld. Deze constateerde in haar rapport uit 2012 tot haar verbazing dat ten aanzien van de diverse toezichtsvormen – waaronder het HT – bij de dienstleiding uitsluitend sprake was van intuïtie en geloof. Er werd niet getoetst of het HT wel effectief en efficiënt was. En de dienstleiding was ook niet van zins om dat te gaan onderzoeken. Het uitbrengen van het rapport van de commissie valt in de tijd ongeveer samen met het moment dat er enige liberalisatie kwam: medewerkers konden zonder gevaar kritische opmerkingen over het HT gaan maken, onder meer op het intranet (een intern netwerk van de Belastingdienst). In 2015 werd het onderzoek GO opgestart dat zoals in het inmiddels in juni 2017 verschenen rapport staat mede bedoeld is om te voldoen aan de wens van de commissie om te toetsen of het HT effectief is.

2. Het nut van AO IB onderzoeken

In het kader van het fasenmodel wordt onder meer opzet en werking van de AO IB van de organisatie getoetst. Een tijdrovende klus. Soms verneem ik zelfs dat zo'n onderzoek jaren in beslag neemt. Dergelijke onderzoeken hebben

mijns inziens weinig nut voor de fiscus. Laat ik als voorbeeld uitgaan van een onderzoek dat als resultaat oplevert dat de organisatie tekortkomingen vertoont waardoor niet zeker is dat de omzet volledig wordt verantwoord. Deze constatering betekent nog niet dat er daadwerkelijk iets mis zal zijn op dat punt in toekomstige aangiften. Bovendien kunnen er in de toekomst veranderingen komen waardoor de eerdere conclusie niet meer geldt.

Wil de fiscus hier iets concreets mee doen dan zullen toch concrete aangiften moeten worden onderzocht waarbij andere technieken gebruikt moeten worden dan een AO IB onderzoek. Bijvoorbeeld kunnen er dan derdenonderzoeken² worden ingesteld. Omgekeerd is een conclusie dat een organisatie wel haar AO IB op dit punt op orde heeft beslist nog niet zaligmakend. Er zijn diverse mogelijkheden waardoor het toch mis kan gaan.

Allereerst worden lang niet alle beslissingen via een systeem of volgens een vaste procedure genomen. Er zijn ook ad hoc (fiscale) beslissingen waarbij het vaak gaat om grotere bedragen. In het kader van de omzet noem ik bij wijze van voorbeeld voor de OB de vraag of sprake is van een 3-1-h-levering. Voor de VPB valt te denken aan de vraag of een verkoop moet worden toegerekend aan een Nederlandse vennootschap of aan een buitenlandse concernvennootschap.

Voorts hoeven AO IB maatregelen niet feitelijk gewerkt hebben. Volgens het fasenmodel dient wel aandacht besteed te worden aan de werking, maar dit is alleen relevant voor de periode die is onderzocht volgens het fasenmodel. Daarna wordt de werking niet meer onderzocht. Ook kan de AO IB opzet inmiddels al weer gewijzigd zijn. En het management kan de interne beheersing doorbreken. Het is ook nog mogelijk dat er onopzettelijke fouten zijn gemaakt. En last but not least: bij het fasenmodel zitten in het geheel geen richtlijnen en normen, waardoor de hamvraag blijft hoe beoordeeld moet worden of de aangetroffen maatregelen toereikend zijn.

Gelet op deze problemen dient een accountantskantoor dan ook volgens de AFM en NBA niet uit te gaan van de ervaringen uit het verleden. Elke keer opnieuw dat een controle plaatsvindt van de jaarrekening dient een beoordeling plaats te vinden. De commissie heeft derhalve gebruik gemaakt van een controletechniek (toetsen opzet en werking van de AO IB) die van de kant van de officiële accountancy niet bedoeld is en ook niet geschikt is om de kwaliteit van toekomstige aangiften te gaan voorspellen. In het rapport toezicht grote ondernemingen staat dat de beleidsverwachting is, dat HT-posten betere aangiften zullen indienen dan VT-posten. Voor wat betreft deze beleidsverwachting voeg ik aan de voorgaande punten nog toe dat wel de AO IB van HT-posten wordt onderzocht maar niet die van de VT-posten (uitzonderingen daargelaten). Ook al zouden dit soort onderzoeken in staat zijn om iets over de toekomst te zeggen (quod non), dan nog is het geheel onbekend wat de kwaliteit van de AO IB is bij VT-entiteiten. En bovendien wordt er ondanks verzoeken in die richting geen enkel kader gegeven waaraan de AO IB zou moeten voldoen, zodat het ook niet te zeggen is wat beter is en wat minder goed is.

² De fiscus doet een onderzoek bij een derde om informatie te verzamelen omtrent de verkopen van degene aan wiens omzetverantwoording wordt getwijfeld.

3. Overige onderdelen van het fasenmodel

Tot het fasenmodel behoren ook complianceverkenningen. Ook daarbij wordt de organisatie van het bedrijf gezien en wat ik hiervoor heb geconcludeerd over onderzoeken naar de opzet en werking van de AO IB geldt ook voor de complianceverkenningen: ze zijn niet in staat om de kwaliteit van de aangiften in de toekomst te voorspellen. Ook daarbij geldt dat complianceverkenningen niet bij VT-posten plaatsvinden en de beleidsverwachting dat HT-posten het beter zullen doen dan VT-posten daarom op niets is gebaseerd. En dan zijn er nog de op tone at the top (TAT) gesprekken. Het voeren van TAT-gesprekken lijkt prima vista een goed idee. De praktijk is echter weerbarstig bij een grote onderneming. Per belasting middel moet allereerst worden vastgesteld of ten aanzien van de fiscaliteit daadwerkelijk een doorslaggevende invloed wordt uitgeoefend door bepaalde leidinggevenden en wie deze leidinggevenden zijn. Zonder meer er maar van uitgaan dat de CEO wel de relevante informatie zal kunnen leveren is te gemakkelijk.

Het kan best zijn dat deze belangrijker zaken te behartigen heeft dan het aansturen van de Nederlandse aangifte praktijk en het Nederlandse fiscale beleid. Deze aansturing kan ook nog per middel verschillen. Pas als duidelijk is wie de fiscale TAT bepalen kan een TAT-gesprek plaatsvinden.

Dit vraagstuk komt overeen met een feitelijk leiding onderzoek: wie neemt de key decisions³? Deze vraag is extra moeilijk te beantwoorden indien sprake is van een dochter of vaste inrichting in Nederland van een internationaal concern.

Het ligt mijns inziens voor de hand dat de inspecteur bij een TAT-gesprek vooral het gewenste antwoord gaat krijgen. Dit geldt a fortiori indien de leidinggevende feitelijk verantwoordelijk zou zijn voor fraude of andere kwalijke zaken. En het blijft ook bij openheid van de kant van de gesprekspartner maar de vraag wat de inspecteur nu echt te weten komt. Het kan best zijn dat er sprake is van management bij exception op dit punt en de organisatie vooral steunt op specialisten die niet in de lijn zitten.

Strikt genomen zou de inspecteur bij wijziging van de in dit kader relevante top opnieuw in gesprek moeten gaan. Die wijzigingen moeten dan wel bijgehouden worden.

Gelet op deze problemen lijkt het mij beter om het TAT-gesprek in veel gevallen maar achterwege te laten.

4. Het rapport van juni 2017 over het onderzoek grote ondernemingen

Het rapport besteedt tegen mijn verwachtingen in maar weinig aandacht aan een vergelijking tussen HT-0posten (posten met individueel convenant) en VT-posten.

H5 gaat over het tijdig aangiften doen en tijdig betalen. HT- en VT-posten scoren daarbij gelijk. De beleidsverwachting is volgens het rapport dat HT-posten het beter zouden doen en die verwachting is derhalve niet gerealiseerd. Ik zie niet waar deze verwachting op gebaseerd kan worden.

Het voor een vergelijking tussen HT- en VT-posten meest interessante onderdeel is H6 waarin de resultaten van de boekenonderzoeken staan. De waarde van de resultaten van de getrokken steekproef is overigens gedevalueerd

doordat posten uit de steekproef zijn gehaald. Onder meer vanwege fraudesignalen.

Kort samengevat is de conclusie in het rapport is dat er geen statistisch significant verschil is tussen beide categorieën voor wat betreft de aangebrachte correcties. Dit is niet volgens de beleidsverwachting.

Als er al verschil is dan is het verschil bovendien ten opzichte van de grootte van de organisatie relatief gering.

H6 werkt in twee stappen. Eerst wordt per middel de kans op nul correcties bepaald. Daarna wordt als er correcties zijn de gemiddelde correctie bepaald. Het rapport is duidelijk ten aanzien van dit laatste: de gemiddelde correcties is bij beide categorieën ongeveer gelijk (geen statistisch significant verschil) als er sprake is van tenminste een correctie. Ten aanzien van de kans op nul correcties is het rapport onduidelijk voor wat betreft de LH en de OB. Dit vraagt daarom om een wat uitgebreidere behandeling. Zie hierover onderdeel 5.

5. De kans op nul correcties volgens het rapport van juni 2017 over het onderzoek grote ondernemingen/conclusie omtrent de gemiddeld aangebrachte correctie bij HT versus VT-posten

In het rapport H6 wordt voor alle drie de middelen eerst geconcludeerd dat er geen verschil is tussen de drie categorieën (met convenant dus HT, afkomstig uit MKB en overige posten) voor wat betreft het percentage onderzoeken met nul correcties⁴. Ik neem aan dat er bedoeld is dat er geen statistisch significant verschil is. Vervolgens wordt in het rapport nader gekeken naar de onderzoeken waarbij wel een of meerdere correcties zijn aangebracht. Voor die posten is er telkens per belastingmiddel een tweede tabel. Op pagina 186 worden de conclusies daarbij als volgt samengevat. "Als er is gecorrigeerd, dan is het aantal correcties, het totaalbedrag aan correcties en de relatieve van de correcties niet groter of kleiner bij organisaties met of zonder convenant".

In (schijnbare) tegenspraak met de conclusies voor de drie onderzochte belastingmiddelen ten aanzien van het voorkomen van nul correcties staat op pagina 186 het volgende. "Op twee punten komt de invloed van een convenant naar voren; de kans dat een of meer correcties zijn opgelegd voor de VPB en voor de LH is kleiner bij organisaties met een convenant. Voor de OB vinden we dit verschil niet".

Daarbij valt dan weer op te merken, dat deze conclusie op pagina 186 voor de VPB niet wordt getrokken in de VPB-samenvatting op pagina 171 van het rapport. Op pagina 171 staat namelijk over de VPB: "De verschillende organisatiekenmerken, ervaring met IKB, werkrelatie en de factoren transparantie, fiscale beheersing en fiscale strategie zijn niet in staat om te voorspellen of een organisatie tenminste een correctie krijgt opgelegd en hebben tevens geen voorspellende waarde voor het aantal opgelegde correcties".

De op pagina 186 getrokken conclusie dat de kans op een of meer correcties kleiner is bij organisaties met een convenant wordt wel getrokken in de LH-samenvatting op pagina 179. Letterlijk staat op pagina 179 over de LH het volgende: "Uit de analyse komt naar voren dat het hebben van een

³ Volgens de jurisprudentie zijn de key decisions bepalend voor de feitelijke leiding.

individueel convenant de kans op het opgelegd krijgen van een correctie verkleint". Zoals gezegd wordt in de samenvatting voor de VPB deze conclusie niet getrokken.

Het lijkt er daarom op, dat de conclusie op pagina 186 (dat de kans op een of meer correcties kleiner is bij organisaties met een convenant) beperkt had moeten worden tot de LH. Daarvan uitgaande is dan nog onduidelijk waarom op pagina 179 en op pagina 186 een schijnbaar andere conclusie wordt getrokken voor de LH dan de conclusie bij de tabel op pagina 174/175. De verklaring is mijns inziens dat op pagina 179 en op pagina 186 voor de LH wel gesproken wordt van een verschil, maar dat dit kennelijk niet statistisch significant is.

Wat van deze (schijnbaar) innerlijke tegenspraak in het rapport ook zij, het gaat in elk geval voor wat betreft de omvang van de correcties volgens het rapport om relatief kleine correcties als deze worden afgezet tegen de grootte van de ondernemingen (in het bijzonder geldt dit voor de LH). Zie pagina 8 van het rapport. Daarmee blijft als algehele indruk over, dat de verschillen tussen HT- en VT-posten gering zijn voor wat betreft het gemiddeld aangebrachte correctiegedrag. De beleidsverwachting is derhalve niet of nauwelijks gerealiseerd.

6. Gedragsgevolgen van een individueel convenant

Volgens de top van de belastingdienst is een convenant iets heel moois: het bevordert compliant gedrag. Mijn eigen ervaring is dat er ook een potentiële schaduwkant aan een convenant zit. In de tekst van een convenant staat onder meer over hetgeen verwacht wordt van de organisatie: "Draagt zorg voor een systeem van interne beheersing, interne controle en externe controle met als doel het opstellen en indienen van aanvaardbare aangiften".

In de praktijk zijn er organisaties die dit zo interpreteren dat al verwacht wordt dat ze zelf overal voor zorgen en het niet opportuun is dat de fiscus nog vragen heeft, laat staan een onderzoek wil instellen. Ook komt het voor dat organisaties met een convenant graag een extra coulante behandeling willen omdat ze zich zo compliant opstellen.

Soms is deze bedrijven ook verteld (door hun adviseur of door belastingdienstmedewerkers) dat een convenant betekent dat onderzoeken door de fiscus niet meer zullen plaatsvinden. Dat betekent dat er veel moeite moet worden gedaan om uit te leggen dat het zo niet is bedoeld indien er signalen zijn dat de aangifte niet goed genoeg is.

Nu komt de hiervoor bedoelde ongewenste situatie lang niet altijd voor, maar wat mij betreft is het motto, dat je beter kunt voorkomen dan genezen.

In essentie is een convenant en de hele theorie van het HT een soort pseudowetgeving. Die pseudowetgeving is in wezen overbodig doordat de verantwoordelijkheid voor de aangifte al volledig door de wetgever bij de belastingplichtige is gelegd. Het is daarom veel praktischer om geen convenanten te sluiten.

7. Is het überhaupt wel mogelijk om een zinnvolle tweedeling te maken?

Uit het voorgaande komt naar voren dat er wel veel tijd is gestoken in het HT maar dit niet het gewenste effect (betere aangiften dan VT-posten en beter betalingsgedrag) heeft gesorteerd. Het fasenmodel werkt immers met accountantstechnieken die niet bedoeld zijn om de kwaliteit van toekomstige aangiften te voorspellen. Had er dan een andere techniek moeten worden gevolgd om wel tot een tweedeling te komen?

Mijn antwoord is dat dergelijke technieken niet bestaan. In essentie wordt immers gepoogd de toekomst te voorspellen en dat is nog steeds onmogelijk.

Diverse auteurs concluderen dat de mate van compliance niet meetbaar is. Zie het rapport toezicht grote ondernemingen op pagina 24 en volgende. Ook dit is een heel fundamenteel probleem om tot een tweedeling te komen. In dit kader ga ik in dit artikel in op de zogenoemde (compliance) spinnenwebben die enige tijd geleden door de dienstleiding zijn geïntroduceerd en welke voor iedere Groot-O-post moeten worden bijgehouden. Bij deze techniek worden diverse aspecten nagegaan (bijvoorbeeld op tijd aangifte doen) en daarbij per aspect een bepaald cijfer gegeven. Uiteindelijk volgt een totaalscore die de mate van compliance moet weergeven. In de praktijk vormt deze aangelegenheid een verplicht nummer. Met de uitkomst wordt niets concreets gedaan en kan ook niets concreets worden gedaan. In de honderddagenbrief schrijft de huidige Directeur-Generaal onder meer dat er discussies zijn omtrent de vraag of een post in het HT of in het VT thuishoort. Feitelijk zo schrijft de DG is er echter sprake van een glijdende schaal. Hiermee geeft de DG mijns inziens heel basaal aan waarom een onderscheid HT/VT zinloos en de basisgedachte dat 95% van de organisaties wel goed aangifte willen doen en 5% dat niet wil een vorm van zwart-wit denken is. Er is echter nog geen signaal dat er nu daadwerkelijk een verandering op komst is.

8. Hoe het toezicht wel moet worden ingericht

Mijn antwoord is dat waar mogelijk gestreefd moet worden naar wederzijds overleg. En wel (voor-)overleg zonder dat eerst een traject van compliance verkenningen, AO IB onderzoeken, TAT-gesprekken, uitkomsten van spinnenwebben, sociologische inzichten en gedragstheorieën moet worden doorlopen. Al deze in essentie indirecte middelen geven wellicht een goed (onderbuik-) gevoel, maar helpen de fiscus niet echt.

Maar ook als er veel overleg is moet een boekenonderzoek en/of het stellen van vragen mogelijk blijven. Het creëren van een categorie waar per se geen onderzoek zal plaatsvinden is beslist niet de goede weg. De beste manier om mogelijke onjuistheden op te sporen is nog steeds de selectie door middel van analyse van aangiften, het doorspreken van de aangifte met het bedrijf en het gebruik maken van externe gegevens.

⁴ Deze conclusie staat voor de OB op pagina 147/148. Voor de VPB op pagina 161. Voor de LH op pagina 174/175. Op deze pagina's staat een tabel die aangeeft aan of er geen correctie dan wel of er tenminste een correctie is opgelegd. Daarbij valt nog te vermelden, dat in de conclusie bij de drie middelen op de hiervoor genoemde pagina's ten aanzien van het voorkomen van nul correcties gesproken wordt over "ervaring met IKB". Gelet op pagina 38 van het rapport worden daarmee de drie categorieën (HT met convenant, posten afkomstig uit het MKB en overige posten) bedoeld.

Mutaties Ledenbestand

Nieuwe leden

12-06-2017	mr. L.J. Verborg	Douane Nijmegen/Arnhem
01-07-2017	drs. S.D. van Hout RA RV	GO Zuid/Breda
01-07-2017	mr. B.A.E.M. Meulendijks LLM	PDB Internationale behandeling/Den Haag
10-07-2017	drs. L.M. Bijkerk RA AA	MKB/Zwolle
11-07-2017	mr. A.V. Kyryk	Ministerie/Den Haag
01-08-2017	mr. A. Mayahi LLM	Douane Nijmegen/Arnhem
20-08-2017	mr. d.c. Otter	MvF Trainee/Den Haag
01-09-2017	mr. T.F.H.P. Backes	GO Zuid/Eindhoven
09-10-2017	W.G.B. Leliefeld MSc	GO Noordoost/Enschede
10-10-2017	B.O. Bogaarts MSc	Belastingdienst/Rotterdam
23-10-2017	G. Zettechelme MSc	Belastingdienst/Enschede
01-11-2017	R.I. Koeckhoven RA	MKB/Hoofddorp
01-11-2017	drs. P.J.W. Vreeswijk	GO Noord-Oost/Enschede
06-11-2017	mr. B.A.T. Kortooms	CKC trainee/Utrecht
15-11-2017	drs. E.S. Reurich-Tunggalwidjaja	GO Midden/Arnhem
01-12-2017	drs. C. Peters RA	Belastingdienst/Arnhem
01-12-2017	mr. A. Vroon	Directie vaktechniek
05-12-2017	N.R. Ori	Douane/Amsterdam
05-12-2017	I.V. Raghoenath	Douane/Amsterdam
06-12-2017	drs. A.F.G.M. Peters RE	Douane/Utrecht
01-04-2018	mr. J. Penninga	Belastingdienst/Groningen

Naar postactief

27-11-2016	mr. P.W.M. Bots	LKB/Den Haag
10-12-2016	mr. E.B. Jaspers	Haaglanden/Den Haag
01-05-2017	mr. J.J.G.M. Kuijpers	Oost-Brabant/. 's-Hertogenbosch
01-06-2017	W.C. Hoogeveen	Haaglanden/Den Haag
01-07-2017	drs. ing. J.B.M. Reuvers	SMP
18-07-2017	mr. R.C.M. Brouwers	GO Zuid/Maastricht
01-09-2017	A.J.M. Hoevenaars RA	SMP/Eindhoven
01-09-2017	mr. M.C.A.M. Lavies-van der Wolf	LKB/Utrecht
01-10-2017	W.J.M. Bakker RA	Amsterdam/Amsterdam
01-10-2017	drs. M.M. Burnet	Utrecht-Gooi/Utrecht
01-10-2017	drs. J.A.M. van Gessel	Limburg/Heerlen buitenland
01-10-2017	D.C. Heinen RA	Noord/Groningen
01-11-2017	drs. I.A. van der Heijden	LKB/Den Haag
01-12-2017	mr. A.A. den Heijer-de Die	Noord/Heerenveen
01-01-2018	H. Boerma	GO Midden/Arnhem
01-01-2018	mr. R.A.M. Bonet	GO Midden/Arnhem
01-01-2018	J.F. van de Poll RA	Toeslagen/Utrecht
01-01-2018	C.J. Stolk RA	Haaglanden/Den Haag
01-01-2018	drs. R.A.J.M.J. Tonglet	MKB/Maastricht

Overleden

17-04-2017	drs. H.J. Swaneveld	Haaglanden/Den Haag
21-06-2017	H. Vermeulen	Postactief Erelid
18-07-2017	mr. J.W. van der Voort	Postactief erelid
02-09-2017	R.G. Boerboom RA	B/CKC/Utrecht
14-09-2017	J.W. Almekinders	Postactief lid
29-10-2017	I.F.M. Gijbels	Postactief Erelid

PAOB Permanente educatie 2.0 voor tax-professionals

door Monique Koldenhof

Het Postacademisch Onderwijs Belastingwetenschap (PAOB) voorziet al ruim dertig, ik dacht al bijna veertig jaar in de postacademische kennisbehoefte van tax-professionals over het (nieuw) belastingrecht. Hoe pakt het PAOB dat aan? Wat zijn de ontwikkelingen op dat gebied en belangrijker nog; welk voordeel biedt het PAOB de VHMF-leden? Hoog tijd voor een interview met Prof. Roland Brandsma, oud-inspecteur en voorzitter van het Bestuur PAO Belastingwetenschap.

Welk voordeel biedt het PAOB de leden van de VHMF?

"Het PAOB werkt al jaren nauw samen met de VHMF, die is vertegenwoordigd in de programmacommissie van het PAOB. Dat heeft geleid tot een hoog wetenschappelijk kwaliteitsniveau van de postacademische cursussen waarvan de VHMF-leden kunnen profiteren. De leden van de VHMF kunnen bij het PAOB in een informele setting van gedachten wisselen met belastingadviseurs en bedrijfsfiscalisten, hetgeen de gedachtevorming scherpt en tunnelvisie kan helpen voorkomen."

Hoe ziet het vernieuwde PAO Belastingwetenschap cursusprogramma eruit en welk voordeel biedt dat de VHMF-leden.

"Ons postacademisch fiscaal onderwijsprogramma kent een zeer hoog wetenschappelijk niveau. Het cursusaanbod wordt namelijk met zorg samengesteld door de programmacommissie die bestaat uit vertegenwoordigers van de fiscale vakgroepen van de Nederlandse universiteiten, medewerkers van het bureau PAOB, een fiscalist en, zoals gezegd, de Vereniging van Hogere ambtenaren bij het Ministerie van Financiën. Naast de ca. 50 actuele, diverse en

prof. dr. R.P.C.W.M. Brandsma

Oud-inspecteur vennootschapsbelasting Roland Brandsma is partner Special Affairs PwC, hoogleraar fiscale economie Universiteit Amsterdam, hoogleraar fiscaal recht Universiteit Nyenrode en hoogleraar grensoverschrijdend fiscaal ondernemingsrecht Radbouduniversiteit.

"Naast mijn rol bij PwC en de universiteit ben ik actief als bestuursvoorzitter van het Postacademisch Onderwijs Belastingwetenschap (PAOB), een samenwerkingsverband van de fiscale vakgroepen van alle Nederlandse universiteiten. Ook ben ik auteur van artikelen en boeken over (inter)nationale belastingzaken. Onderwerpen waarover ik schreef zijn onder meer (internationale) belastinggevolgen van reorganisaties (fusies en splitsingen), deelnemingsvrijstelling, renteaftrekbeperkingen, fiscale eenheid, dividendbelasting, belastingverdragen en ontwikkelingen op het terrein van EU-recht."



innovatieve studiedagen overdag, biedt PAO Belastingwetenschap nu ook kennis-sessies aan die tijdens 'spitsuren' plaats vinden. Cursussen die om 16.00 uur beginnen en om 20.00 uur eindigen. Ideaal voor de VHMF-leden om de beschikbare tijd effectief te besteden. Daarnaast vinden onze cursussen plaats in het NH Hotel Utrecht. Goed bereikbaar met de auto maar optimaal ook met het openbaar vervoer."

Hoe bewaakt het PAOB de kwaliteit van de cursussen?

"Ten eerste door het met zorg samenstellen van het cursusaanbod en het benaderen van topdocenten uit de weten-

schap en de praktijk. Het selecteren en benaderen van de docenten ligt bij de programmacommissie. Zij bepaalt de keuze van de docententeams die garant staan voor de hoge kwaliteit van het postacademisch fiscaal onderwijs. Dit zijn ervaren sprekers met goede didactische vaardigheden afkomstig uit de hele fiscale wereld.”

Wat verstaat het PAOB onder Permanente Educatie 2.0 en welk voordeel biedt dat voor VHMF-leden?

“Dat ‚2.0‘ is naar mijn mening wellicht iets te trendy. Waar het om gaat is dat het PAOB op innovatieve wijze blijft voorzien in de postacademische kennisbehoefte van tax-professionals inzake (nieuw) belastingrecht. Dat doen we door de cursussen nu ook aan te bieden tijdens ‚spitsuur‘-tijden en werken we met door ons ontwikkelde digitale leeromgeving (DLO) waar vele deelnemers profijt van hebben. Daarnaast zijn we aan het testen welke vorm van online educatieprogramma’s het best passen bij de wensen van de tax-professional. Maar we blijven zeker ook cursussen op de klassieke wijze aanbieden. Want juist de diverse samenstelling van de deelnemers aan onze cursussen zorgt voor een bijzondere kenniskruisbestuiving én het biedt de deelnemers de mogelijkheid om hun zakelijk netwerk te vergroten. Dat maakt het PAOB uniek. Zo delen tax-professionals bij de Belastingdienst, Ministerie van Financiën, bedrijfsfiscalisten en professionals uit de belastingadviespraktijk tijdens de PAOB-cursussen hun visies op het vak en discussiëren ze over de ontwikkelingen. Tijdens onze cursussen kunnen ze elkaar aankijken en de hand schudden, netwerken. Dat leidt in veel gevallen tot goede zakelijke contacten. Én, zoals gezegd, tot een ideale kruisbestuiving. Als aanvulling daarop hebben we enige tijd geleden Fiscalistenblog.nl gelanceerd. Een kennisplatform voor én door fiscalisten. Het kennisplatform biedt ruimte aan fiscalisten om hun mening te geven over de huidige belastingwetgeving en de ontwikkelingen van het vak. Vaste bloggers van het platform zijn onder andere prof. mr. P.J. Wattel, mr. S.F.J.J. Schenk RB, prof. dr. mr. E.J.W. Heithuis, mr. J.A.R. van Eijnsden, dr. R.P. van den Dool, en mr. drs. A.F. Gunn.”

Wat is de visie van het PAOB voor de toekomst?

“We zijn een non-profit opleider. De enige aanbieder van postacademisch fiscaal onderwijs, waarbij een intensieve samenwerking bestaat met de fiscale vakgroepen van alle Nederlandse universiteiten. Deze samenwerking en die met de VHMF is een garantie voor fiscaal wetenschappelijke diepgang in alle cursusprogramma’s. Het PAOB wil dé opleider zijn van fiscaal Nederland. Met een actueel, divers en innovatief cursusaanbod. Zowel online als klassikaal. Met als doel: voorzien in de postacademische kennisbehoefte van tax-professionals over het (nieuw) belastingrecht. Dat is waar we voor staan. Nu, maar ook in de toekomst”.

Bekijk hier het actuele cursusaanbod van PAO Belastingwetenschap: www.paob.nl
Bekijk hier de blogs op fiscalistenblog.nl

**Noteer in uw agenda:
VHMF-Jaar-
vergadering
2018 en
VHMF-sym-
posium op
dinsdag 17
april 2018 in
de Jaarbeurs
te Utrecht**



Vaak onderbelicht en ondergewaardeerd: Het massale proces

door Thijs Hellegers

Het wordt de hoogste tijd de aandacht te richten op ons massale proces. Wat gebeurt daar nu eigenlijk en hoe verhoudt zich dat tot het toezicht op kantoor niveau? Eind jaren zeventig van de vorige eeuw was het heel overzichtelijk: op de inspecties werden de elementen voor de aanslagen vastgesteld en 'Apeldoorn' zorgde ervoor dat de bijbehorende aanslagen toegezonden werden aan burgers en bedrijven. Het toezicht door 'de inspecteur' was leidend en de administratie moest vooral zorgen dat de uitkomsten daarvan correct op het bordje van belastingplichtige belandden.

Uitgangspunt was de 100%-filosofie: alle aangiften moesten worden bekeken en beoordeeld. Met de explosieve groei van het aantal belastingplichtigen kwam dat uitgangspunt steeds verder onder druk te staan. Via handmatige selectie van grote aantallen aangiften werden de meest risicovolle posten uitgeschoten; de rest ging 'via de kelder', dat wil zeggen: die werd zonder nadere beoordeling conform geregeld. Onnodig te betogen dat aan deze werkwijze grote nadelen kleefden; zo was het niet mogelijk een jaarmoot in zijn geheel te selecteren, terwijl de gemakkelijke aangiften in het begin binnen komen en de complexe vaak pas na het nodige uitstel. Correcties die doorwerkten in meer jaren kwamen niet tot hun recht enzovoort. Enfin, de dienst behielp zich ermee en zolang de mythe van de gepercipieerde pakkans overeind bleef, was er niets aan de hand.

Met het voortschrijden van de automatisering drong het besef door dat tal van gegevens uit de aangiften automatisch door de computer kunnen worden vergeleken met gegevens waarover de Belastingdienst uit andere hoofde reeds beschikt. Hypotheekrente, loonopgaven, WOZ-waarde, rekeningnummers vormden een waardevolle bron van informatie. Een gedurfde stap verder was de introductie van de

vooringevulde aangifte, waarbij de belastingplichtige alleen nog de vooringevulde gegevens hoeft te controleren en aan te vullen. Daarmee nam de computer de inspecteur een he-le-boel werk uit handen. Alleen in die gevallen waarin de computer aanleiding zag een aangifte nader te onderzoeken ging de inspecteur aan de slag om onverklaarbare verschillen uit te zoeken.

Ik besef dat ik met reuzenstappen door de tijd ga, maar feitelijk komt het erop neer dat de selectie van risicovolle aangiften door de computer gebeurt en dat het toezicht min of meer het verlengstuk is geworden van het massale proces. In het verlengde hiervan ligt de uitspraak dat het toezicht een hinderlijke onderbreking vormt van het massale proces.

Tijd voor enige nuancering. De risicoselectie door de computer is een weerbarstig gebeuren. Idealiter wil je met het draaien van de selectie wachten tot de volledige jaarmoot binnen is. Dat gaat niet lukken. Verder blijkt uit evaluaties dat aan risicoselectie onvolkomenheden kleven. Sommige

Inmiddels zijn de rollen omgedraaid: het massale proces stuurt het toezicht.

risico's worden onvoldoende gedetecteerd, andere krijgen teveel gewicht. Fingerspitzengefühl blijft een noodzakelijke aanvulling om nieuwe slimmigheidjes en trucs in het vizier te krijgen. Maar met alle beperkingen is het wel duidelijk dat de rollen inmiddels omgedraaid zijn: het massale proces stuurt het toezicht. Dat maakt het verdomd interessant eens goed te gaan kijken wat gebeurt in die black box van Centrale Administratie en Processen, want dat is bepalend voor de ontwikkelingen elders in de dienst. Denk niet alleen aan data & analytics, maar ook aan de ontwikkeling van het klantbeeld, de interactie met burgers en bedrijven, de vol-doening op aangifte. Alle redenen om daar op het komende symposium op in te zoomen!

Reserveer alvast in uw agenda:

VHMF-Jaarvergadering 2018 en VHMF-symposium op dinsdag 17 april 2018 in de Jaarbeurs te Utrecht

Van de symposiumcommissie

We hebben medio september met een lach en een traan afscheid genomen van 'onze Fleur (van Haasteren)'. Zij heeft inmiddels gekozen voor de liefde én een ongewisse levensreis boven het werk en een –ongetwijfeld voor haar glanzende carrière. Wat een lef; Wat een power; Wat een energie... om jaloers op te worden! Wij wensen Fleur dan ook alle goeds, we missen haar nu al en hopen bovenal haar ergens in de toekomst weer te ontmoeten.

Terwijl het ene commissielid gaat, heeft een ander (ex) commissielid ons na zijn pensionering juist weer opzocht. We hebben Thijs (Hellegers) daarom gevraagd bovenstaand intro op het symposium 2018 te schrijven. Hij was het gelukkig nog niet verleerd en wij zijn dan ook heel erg blij met zijn (terug)komst!

Gelukkig vond ook collega Corinda (Jacobs-de Winter) het tijd worden om zich bij ons als aspirant commissielid te melden.... Dat heeft ze geweten. Binnen een kwartier was ze aspirant af en draait inmiddels op volle toeren mee. In het volgende artikel doet zij verslag van haar wederwaardigheden tijdens onze zoektocht om ook voor komend jaar weer een prachtig symposium neer te zetten!

Het staat namelijk nu al vast dat dit evenement op dinsdag 17 april 2018 in de Jaarbeurs te Utrecht plaatsvindt.

Eveneens bekend is dat de symposiumcommissie uit de volgende leden bestaat:

- Paul Gunnewijk (Klantcoördinator GO)
- Paul Soomers (EDP-Auditor/IT-Auditor GO)
- Thijs Hellegers (Senior Advisor)
- Corinda Jacobs-de Winter (Accountant GO)
- Wilma Kamminga (Landelijk Projectleider CCB/Voorzitter symposiumcommissie)

Natuurlijk blijven wij altijd op zoek naar inspirerende collega's. Ben je benieuwd wat jij voor ons en wat wij voor jou kunnen betekenen...? Neem vooral contact op met één van ons!

Nieuw (aspirant) commissielid

Wederwaardigheden tijdens enkele weken lidmaatschap VHMF symposiumcommissie

door Corinda Jacobs-de Winter

Sinds kort ben ik toegetreden tot de VHMF-symposium commissie. Omdat ik graag dingen doe waar ik energie van krijg, leek het mij leuk en bijzonder interessant om mee te werken aan het verzorgen van een boeiend symposium.

Een boeiende dag waar in mijn ogen een aantal elementen een belangrijke rol spelen: saamhorigheid, actualiteit, ontwikkeling en humor.



Het vorige symposium met als titel Kwaliteit begint bij jezelf: 'Noblesse Oblige' nog scherp op het netvlies hebbend ben ik samen met de andere commissieleden de zoektocht begonnen naar een thema voor 2018.

Inmiddels zijn we in gesprek met sleutelfunctionarissen binnen de Belastingdienst, die ons meenemen in de meest actuele ontwikkelingen binnen de wereld van het massale proces en het gebruik van interne en externe data in diverse toepassingen. Data die ons kunnen helpen bij het vormen van ons klantbeeld, het uitvoeren van risicoselectie en het kiezen van toezicht.

Bij dit alles mogen wij niet uit het oog verliezen dat, ook gelet op het vorige symposium, wij een organisatiecultuur nastreven met medewerkers die professioneel kunnen en durven denken en werken.

Vanuit het besef dat het samenspel tussen de diverse commissieleden van groot belang is om een goed symposium onderwerp op het vizier te krijgen. Discussieer ik heftig mee. Vanuit een professioneel kritische houding wordt gebrainstormd en overlegd, wordt gewikt en gewogen. Met als doel om zo zorgvuldig mogelijk te beslissen. Daarbij bovenal het belang van onze VHMF leden in het oog houdend. Mijn doel is dat de symposium bezoekers met meer kennis de deur uit lopen dan waar zij mee binnen kwamen. Dat ze zich erkend voelen en trots zijn om bij de VHMF te horen. Het symposium als verrijkend ervaren. Contacten met collega's leggen en vooral ook kunnen blijven lachen!

Seniorenendag 2017: over de Vecht

door Hans Swinkels en Paul Tekstra

We hebben als VHMf inmiddels een traditie een keer per anderhalf tot twee jaar een dag te organiseren voor onze seniorenleden. Zo ook weer in dit jaar. Als organisatoren is het steeds weer een uitdaging iets te vinden om onze senioren een interessante en gezellige dag te bezorgen.

Een seniorenendag is op de eerste plaats bedoeld als ontmoetingsdag van oud-collega's om weer eens gezellig bij te praten. Daarnaast proberen we er ook voor te zorgen dat het mogelijk is om te genieten van enkele bezienswaardigheden. De ervaring heeft ons inmiddels geleerd dat een vaartocht op een comfortabele boot steeds op prijs wordt gesteld. Dit keer was de keus gevallen op een vaartocht

over de Vecht met het passagiersschip de Silver Cloud van de rederij de Stichtse Vecht.

Ervaringscijfers hebben ons geleerd dat we bij een dergelijke vaartocht kunnen rekenen op tachtig à negentig deelnemers. Het maximum hadden we daarom gesteld op honderd deelnemers. Het aantal aanmeldingen overtrof dit keer echter alle verwachtingen. Het aantal aangemelde deelnemers lag boven de honderd. Gezien de maximale capaciteit van het schip hebben we nader besloten om alle aanmeldingen alsnog te honoreren, mede gezien het feit dat op het laatste moment enkele leden hadden laten weten dat ze helaas toch verhinderd waren.

Ruim voor de tijd van het vertrek van het schip waren de meeste deelnemers aanwezig. Even leek het erop dat de weergoden ons minder goed gezind waren gezien de regenbui voordat we aan boord konden gaan.

Om 11.00 uur was iedereen ingescheept en werden de tros-





sen losgegooid. Inmiddels waren veel van de aanwezigen reeds in een geanimeerd gesprek met oud-collega's. Bij de aanvang van de vaartocht werden de koffie en een stuk appeltaart geserveerd. Gelukkig bleek dat de weergoden blijkbaar hadden besloten dat wij toch beter hadden verdiend en klaarde de lucht zienderogen op zodat het ook mogelijk was om plaats te nemen op het open dek.

Tijdens de vaart van Maarssen naar Loenen konden we genieten van het uitzicht op de vele luxe panden langs de vecht. De accountants onder ons die op Nyenrode hebben gestudeerd konden deze universiteit nu ook eens vanaf het water van de vecht bekijken.

Zoals gepland kregen we in Loenen een rondleiding onder leiding van enkele gidsen die het nodige over Loenen konden vertellen.

Na de rondleiding bleek dat we niet zoals gepland konden

doorvaren naar Vreeburg wegens een storing aan de ophaalbrug bij Loenen.

Na de terugkomst aan boord kon iedereen zich te goed doen aan de uitgebreide koffietafel waarbij de visliefhebbers met de paling en maatjesharing zeker aan hun trekken konden komen.

Tijdens de terugtocht konden we opnieuw genieten van de diverse gebouwen langs de Vecht waarbij de kapitein een uitgebreide toelichting gaf over hetgeen we langs de Vecht zagen. Tijdens de terugtocht werd er ook nog een afscheidsborrel geserveerd.

Uit de reacties hebben we afgeleid dat vrijwel iedereen de dag als zeer geslaagd heeft ervaren.

Dit stimuleert ons om dit evenement voor senioren voort te zetten.



Symposium AGFA, ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan

door Dennis Baegen

Graag wil ik u in het kort een verslag geven van het symposium ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Adviescommissie Grondrechten Functie-uitoefening Ambtenaren op 17 oktober jl. te Den Haag.

De AGFA is ingesteld om verplicht advies te geven aan het bevoegd gezag bij het Rijk, Defensie of Politie, indien het bevoegd gezag een ambtenaar die gebruikt heeft gemaakt van een grondrecht (bijvoorbeeld vrijheid van meningsuiting) meent te moeten berispen of ontslaan. De commissie is ingesteld door de sociale partners gezamenlijk en functioneert onder voorzitterschap van Job Cohen.¹

Enige achtergrond die ik u mee wil geven is het besluit "Aanwijzingen Externe Contacten Rijksambtenaren"² van 8 juni 1998. In deze aanwijzing, ook wel de oekaze Kok genoemd, staat beschreven hoe de vrijheid van meningsuiting zich verhoudt tot het ambtenaarschap.

Het symposium stelde zich tot doel om te beschouwen in hoeverre de aanstaande wijziging van de ambtenarenstatus invloed heeft op het werk van de AGFA.

Hiertoe waren aanwezig als inleiders prof. dr. Alexander de Becker, verbonden aan de universiteit van Gent en voormalig bezetter van de Ien Dales leerstoel bij het CAOP.

De tweede inleider was Mark Kranenburg, als journalist werkzaam op de politieke redactie van het NRC.

De inleiding van De Becker, ondersteund door een aantal uitspraken in Europees verband, en de beantwoording van de gestelde vragen, maakte mij duidelijk dat de vrijheid van meningsuiting zeer veel beperkter moet worden uitgelegd dan ik op voorhand inschatte. Een paar voorbeelden, je bent verantwoordelijk voor hetgeen op jouw Facebookpagina/tijdslijn wordt gezet. Ook in een zeer beperkte kring, een verjaardag bij jou thuis, gedane uitlating kan je zwaar je worden aangerekend.

Het aardige was juist dat Kranenburg stelde dat er geen betere ambtenaar is dan de loslippige ambtenaar. Hij gaf daarbij aan dat de hiervoor genoemde Aanwijzing in de praktijk tot dilemma's kan leiden bij een redactie. Want nieuws is belangrijk, maar in hoeverre neem je een ambtenaar tegen zichzelf in bescherming.

Al met al een aardige discussie.

Waar helaas geen helder antwoord op kwam was het dilemma wat te doen met de ambtenaar waarvan verwacht wordt dat hij zich uitspreekt. Zoals het bestuur van onze vereniging, zie bijvoorbeeld de Helikopterview van prof. mr. Roel Bekker.³

Wellicht kan dat een volgende keer verder uitgewerkt worden.

¹ https://www.agfacommissie.nl/downloads/jaarverslagen/jaarverslag_AGFA_2015.pdf

² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-1998-104-p8-SC14139.html>

³ https://www.deleerstoelen.nl/fileadmin/leerstoelen/albeda/onderzoek-publicaties/publicaties/helikopterview/Helikopterview_27.pdf

Afstand is makkelijk, nabijheid is beter

door Inspector Columno

Ik wil het eens met u hebben over afstand. Wees gerust, het gaat niet weer over gesloten kantoren en reistijd...

Ik wil het met u hebben over de afstand die de overheid bewust zoekt tot de burger. Tegenwoordig is dat vooral een digitale afstand. Deze afstand komt naar voren bij de communicatie met de burger, waar de overheid geregeld door de Nationale Ombudsman moet worden teruggefloten omdat die overheid meer digitale ambities heeft dan de burger¹. De burger wordt dan slachtoffer van die digitale ambities van de overheid. Zo blijkt het mogelijk je aan te melden voor mijnoverheid.nl, zonder een e-mailadres in te vullen. Dan krijg je dus geen papier meer, maar ook geen digitale berichten...

Sowieso zit je digitaal vast aan een e-mailadres, dat bij veel mensen echter regelmatig wijzigt. Dan stel je je hele adresboek op de hoogte, "hallo, ik heb een nieuw e-mailadres", maar voor de overheid moet je inloggen op een site, die je maar een paar maal per jaar gebruikt. Dat gebeurt dus niet. Weer geen notificaties van belangrijke zaken die de overheid je wil laten weten. Ben je dan als burger slachtoffer van je eigen digitale domheid, of moet de overheid een stapje bijzetten in haar zorgtaak? Want mijnoverheid.nl is wel zo geregeld dat de risico's voor de overheid vergaand zijn beperkt. Dus: wel beschikkingen plaatsen op mijnoverheid.nl (en niet meer per post sturen), maar niet direct via

mijnoverheid.nl elektronisch bezwaar kunnen maken tegen die beschikking. Want daar moet de overheid iets voor doen. Dat klinkt toch meer naar HUNoverheid.nl....

Ook lokale overheden gaan met hun digitale plannen regelmatig slordig om. De gemeente Rotterdam heeft bijvoorbeeld camera's die digitaal bepalen of een auto het centrum van de stad in mag. Deze camera's checken volautomatisch wat het bouwjaar van de auto is: daarop is, heel gemakkelijk, de mate van vervuiling en dus de toegang tot het centrum bepaald. Even eenvoudig zou kunnen worden gecheckt of de auto in kwestie een (mogelijk achteraf ingebouwde) katalysator heeft, wat de vervuiling inperkt. Maar ook met een auto met katalysator uit het verkeerde bouwjaar mag je het centrum niet in. Dus: wel digitaal, maar alleen aan de overheid gedacht. Waarom neemt men niet het Duitse systeem over? Iedereen een sticker, gebaseerd op de RDW-gegevens over uitstoot van de auto, en met de verkeerde sticker mag je het centrum niet in. Eenvoudig te controleren met echte mensen....

De gemeente Enschede² weert de facto geen brommers uit voetgangersgebied, want digitale handhaving is niet mogelijk omdat de camera's die er zijn alleen op auto's letten. Blijkbaar komt het niet eens in het hoofd van de wethouder op om BOA's in te zetten die van de juiste juridische uitrusting zijn voorzien.

Ook als het om de uitvoering van belastingwetten gaat wordt, zo lijkt het, vooral gekeken naar oplossingen die voor de overheid makkelijk zijn, en vooral niet te duur. Dat hoeft niet altijd om digitale oplossingen te gaan; ook van andere "oplossingen op afstand" kan de burger slachtoffer worden of last hebben. Ook de Belastingdienst, één van de deelnemers van het eerste uur aan mijnoverheid.nl, en een van de eerste die sommige berichten niet meer op papier verstuurt, bedient zich van deze "makkelijkheid". Zo zou je, als

¹ Zie <https://www.nationaleombudsman.nl/dossier/dossier-digitalisering>

² Zie <https://www.tubantia.nl/enschede/italiaanse-aanpak-tegen-scooters-in-enschedese-binnenstad-aec42f10/> en <https://www.tubantia.nl/enschede/enschede-plaatst-hekken-om-binnenstad-scootervrij-te-houden-afccf224/>

iemand zijn belasting niet betaalt maar zijn adres bekend is, snel een deurwaarder langs kunnen sturen. Dan sla je twee vliegen in één klap: de (kleine) schuld wordt vaak toch nog betaald én de burger in kwestie wordt anders dan op afstand geconfronteerd met de Belastingdienst, wat mits hij overigens goed behandeld wordt, goed is voor zijn toekomstige compliance. Onze dienst heeft echter steeds meer de neiging om eerst maar eens af te wachten als sprake is van een belastingschuld. En inderdaad, dan komt een deel van de achterstallige betalingen toch nog binnen. Degene die echter ook na een bepaalde periode niet betaalt

Nederlandse overheid, Belastingdienst in het bijzonder: naast digitaal hoort analoog, naast afstand hoort persoonlijk contact. Naast bedrijfsmatigheid hoort rechtsstatelijkheid!

(omdat hij zijn papieren of digitale post niet meer opent), betaalt ook de volgende aanslag niet; zijn probleem wordt dus groter omdat de Belastingdienst niet meteen van dichtbij ingrijpt. De volgende stap van de dienst is het geautomatiseerd leggen van loon- of bankbeslag. De burger, die al een oplopende belastingschuld had, heeft dan dus ook ru- zie met zijn baas, of krijgt een rekening van de bank voor het extra werk³. Voor de dienst is het leggen van dit soort beslagen makkelijk en efficiënt; de burger wordt er echter vaak het slachtoffer van. Natuurlijk: dat ligt ook aan hem- zelf. Maar een overheid zou dit soort zaken niet moeten ver- sterken.

Het bovenstaande zien we niet alleen in de inning. Zo lijkt de controle bij MKB zich meer en meer op de grotere pos- ten te richten (risicogericht) en dus afstand te nemen van een deel van de burgers. Om onze voormalige Staatssecre- taris te parafraseren⁴: “daar zit het geld”. Als dat er echter toe leidt dat een regionale winkelketen wel controle krijgt, maar zijn concurrenten, bijvoorbeeld twintig kleine webver- kopers van kleding niet, dan gaat er toch iets mis. Natuur- lijk: een controle bij een kleine kledingverkoper levert, al- leen al door de manier waarop ons belastingstelsel is ingericht, minder op dan controle bij een grotere zaak. Die grotere zaak maakt door zijn betere administratie de con- trole waarschijnlijk ook nog makkelijker. De opbrengst van zo’n controle valt in geld uit te drukken en de inzet in uren. Het geheel is dus makkelijk meetbaar. Controle door de Be- lastingdienst heeft echter ook een belangrijke maatschap- pelijke component, zoals het behouden van een “level playing field”. Voor de compliance is het bovendien slecht als er niet over je gepraat wordt op verjaardagen: een deel van de maatschappij gaat zich slechter gedragen als men niemand meer kent die gecontroleerd wordt, zo bleek al uit het rapport-Van Bijsterveld in de jaren ’70. Ook als het vol- gens makkelijk meetbare criteria niet efficiënt is om be- paalde controles in te stellen, moet je ze dus toch doen!

Kortom. Nederlandse overheid, Belastingdienst in het bij- zonder: naast digitaal hoort analoog, naast afstand hoort persoonlijk contact. Naast bedrijfsmatigheid hoort rechts- statelijkheid! Van een enkel bedrijfsmatige blik worden burgers het slachtoffer en uiteindelijk de overheid daarmee ook!

³ Zie bijvoorbeeld <https://www.ing.nl/particulier/klantenservice/beslaglegging/index.html>

⁴ Zie bijvoorbeeld <https://fd.nl/economie-politiek/1179745/wiebes-geen-nieuwe-bezuinigingen-belastingdienst>

Ledenadministratie VHMF

Ingeval van:

- Adreswijziging
- Wijziging eenheid
- Pensioen/VUT
- Aanmelding/opzegging lidmaatschap,

Opsturen naar:
Ledenadministratie VHMF
Antwoordnummer 10614
2800 WB GOUDA
e-mailadres:
ledenadministratie@vhmf.nl

wordt u verzocht van dit formulier gebruik te maken. Leden die met pensioen of FPU gaan kunnen hun lidmaatschap omzetten in een postactief lidmaatschap tegen een gereduceerde contributie.

Titel: _____

Naam en voorletters: _____ Roepnaam _____ m/v

SAP-nummer _____ Geboortedatum _____

Huisadres: _____

Postcode/Woonplaats: _____

In dienst van (Min. / regio / kantoor): _____

Kantooradres: _____

Postcode/Woonplaats kantoor: _____

Telefoon privé: _____ Telefoon kantoor: _____

Privé e-mailadres: _____

Extern e-mailadres kantoor: _____

Reden mutatie (aankruisen)

Nieuw lid M.i.v.: _____ *(Ondertekenen)

Adreswijziging: M.i.v.: _____

Postactief lid: M.i.v.: _____

Buitengewoon lid: M.i.v.: _____

Beëindiging lidmaatschap M.i.v.: _____

Wijziging eenheid M.i.v.: _____

- Opzegging dient schriftelijk of per E-mail vóór aanvang van het nieuwe kalenderjaar te geschieden. Zonder opzegging eindigt het lidmaatschap niet automatisch bij ontslag of pensionering. Bij opzegging gedurende het jaar blijft de contributie over het lopende jaar volledig verschuldigd.
- De contributie per 1 januari 2018 bedraagt € 15,30 per maand voor actieve leden en € 91,80 per jaar voor postactieve leden. Als u nog in loondienst bent, kunt u voor de contributie gebruik maken van de IKAP-regeling.
- Hij/zij draagt zorg voor de centrale inning van de contributie via P-Direkt. Hem/Haar is bekend dat deze inhouding via de salarisadministratie in SAP ook bekend is bij het dienstonderdeel waar hij/zij werkzaam is.

Datum, _____

Handtekening, _____

